

Izstopa razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, postano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani,
Frančiškova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Pismo iz Belgrada.

Socialistični klub. — Važni sklepi. — Delo v odsekih. — Štajerski mandat.

V Belgradu, dne 10. okt. 1921.

Kakor je »Naprej« že poročal, so se vršila 4. t. m. v Belgradu važna posvetovanja socialističnega parlamentarnega kluba in sindikalnih organizacij vseh socialističnih struj v državi. Zaključki teh posvetovanj so važni in se nanašajo na politično situacijo in na socialno zakonodajo.

Socialistični parlamentarni klub je imel dolgo in izčrno debato o notranji in zunanji politični situaciji. Sklenil je, da svoje opozicijsko držanje proti vladi poostri; gotova rezerva, s katero je morala resna in stvarna opozicija nastopati, dokler ni bila izglasovana ustava, je sedaj povsem nepotrebna. Sedanja vlada ne zasluži nikakega zaupanja, da še več — ona zasluži, da gleda opozicija na njo s skrajnim nezaupanjem. V vsakem oziru nahajamo se na poti največje in najhujše reakcije, s plašcem ognjenega oligarhističnega absolutizma nekaterih radikalnih in demokratskih prvakov in neodgovornih generalov. Zunanja politična situacija je težka — vse radi pogrešk te in prejšnjih vlad: v notranjosti države vlada policija, a finančno stanje države je obupno. Investicijsko posojilo je doživelo fjaško, kurz dinarja pada... hrvaški notranji politični problem je še nerешen.

Za vse to je odgovorna vlada, ki nima ne volje, ne zmožnosti, da kaj napravi. Najžalostnejše je pri tem, da ni unati od nikoder pomoči razun od novih volitev, ki jih pa vladajoči sistem neče. Če pride pa Protiv na vlado — čegar akcijo socialisti tudi le z največjim nezaupanjem posmatramo — pa se ene klika zamenjala drugo, a kurz državne politike bo ostal v bistvu isti.

Socialistični klub je nadalje sklenil, da poda interpelacijo o zunanji politiki vlade, da pride Skupščina do mogočnosti, da enkrat razpravlja in obsodi vlado zaradi neuspehov na zunanji političnem polju in radi tega, ker je izključila parlament od vsakega sodelovanja in kontrole v zunanji politiki. Iz besedila interpelacije, ki jo priobčimo, kakor hitro bo vložena, bodo bralci razvideli, kako obupen je naš zunanji politični položaj. Klub je razun tega naročil sodr. Divacu, da stavi ministrskemu predsedniku vprašanje radi dogodkov na albanski meji, sodr. dr. Korumu pa, da stavi vprašanje o znani

korupcijski aferi Omnium Serbe. Besedilo obeh vprašanj prinesemo na drugem mestu, kjer bomo priobčili tudi odgovore.

Obenem je sklenil klub, da zahteva takojšnje sklicanje parlamenta, ker je situacija v državi, posebno zaradi albanskih napadov, o katerih je vlada poročala, taka, da je i v smislu ustave sestank parlamenta dolžnost. Klub se je sicer zavzel, da bo vlada vse storila, da izbegne sklicanje parlamenta, kjer bi prišlo na razgovor stvari, ki bi bile skrajno neprijetne, a je kljub temu svoje sklepe napravil. To je bila njegova dolžnost, obenem pa je hotel vso vladno hinavščino in lažljivost postaviti v pravo luc.

Uspeh je presegel pričakovanje. Vladne vesti o albanskih napadih so naenkrat postale miroljubnejše, a predsednik skupščine Ribar in ministriški predsednik Pašić sta izginila iz Belgrada, da bi ostalim članom vlade olajšala izgovor, da se ne more sklicati skupščine, dokler ni predsednika parlamenta in vlada tu... To je ustavna zavest najvišjih faktorjev v državi! Stari listak Pašić pa je videl, da ima vendar nekoga, ki ga kontrolira in ki pazljivo zasleduje njegove albanske mahinacije. O Albaniji bi se res dalo napisati celo poglavje, v katerem bi pa belgrajska vlada odrezala še slabše kot ona v Tiranu...

Zastopniki naših sindikalnih organizacij so na podlagi dvadnevni posvetovanj o zakonskem načrtu o zaščiti dela napravili soglasne sklepe in sklenili zahtevati poboljšanje zakonskega osnutka. Številna deputacija, ki jo je vodil sodr. poslanec Tokan, je šla k ministru g. Kukovu, kjer mu je v daljšem ekspoziciji razložila delavske zahteve. Minister ni dal sicer nikakih obveznih obljub, a je pričakovati, da bo v nekaterih bistvenih točkah upošteval naše zahteve.

Izmed odsekov zakonodavnega odbora je pretečeni teden delal največ 2. odsek, ki je razpravljal o slovenskih naredbah, posebno o ustanovitvi policijskih komisarijotov v Celju, Mariboru in Ptuj in o občinskem volilnem redu.

Kakor znano imajo mesta z lastnim statutom (Ljubljana, Celje, Maribor, Ptuj) po zakonu pravico, da smejo imeti svojo policijo, ki izvr-

šuje vse policijske posle lastnega in takozvanega prenešenega delokroga. V Ljubljani je že avstrijska vlada vzela občini velik del teh pravic, v ostalih treh mestih pa je to naredila bivša deželna vlada. Vzela pa ni mestom le prenešeni delokrog, ampak tudi del takozvanega lastnega delokroga in s tem posegla globoko v avtonomijo občin. Radi tozadevnih naredb se je bojeval v odseku hud boj. Socialistični zastopnik je zahteval, da se zaslišijo, predno se kaj sklene, prizadete občine, ki naj stavijo predloge, a večina je bila mnenja, da je to nepotrebno. A v principu je odsek vsaj to sklenil, da se občinam vrne ves lastni delokrog, v ostalem pa, da se napravi tozadevna nova naredba za vse štiri mesta. Ker bo v novi naredbi tudi določeno, koliko morajo občine državi za državno policijo prispevati, je treba, da se občine za to vprašanje živo zanimajo!

V tem odseku se je tudi ukinila takozvana slovenska »Obznana«, zaradi katere so socialisti svoj čas interpellirali vlado in sklenili se je dalje, da se za Slovenijo sestavi nov začasni društveni zakon, ki je nujno potreben in ki naj odgovarja določbam ustave.

Najlutejši je bil boj zaradi občinskega volilnega reda. Deželna vlada je predlagala, da se za Ljubljano, Celje, Ptuj in Maribor spremeni volilni red v toliko, da se mandati ne razdele čisto po proporciji, ampak naj dobi relativno najmočnejša stranka dve tretjini mandatov, v ostali tretjini pa se razdele vse ostale stranke po proporciji. S. dr. Korum je z vsjo odločnostjo nastopil proti tej spremembi in to iz principijelnih, kakor tudi iz političnih razlogov. Uspeh seveda ni, ker je ostal osamljen, a pomagal je v toliko, da se je sklenilo, da dobi najmočnejša stranka samo polovico mandatov, ostala polovica pa se po proporciji razdeli med vse stranke. Ta princip pa velja razun za našeta mesta tu di za vse občine, ki imajo nad 10 tisoč prebivalcev. Odsek je tudi sklenil, proti glasu socialističnega zastopnika, da se v slučaju, če so potrebne lokalne volitve, te izvrše samo za izpraznjene mandate — s tem je princip proporcije izigran; posrečilo se pa je soc. zastopniku doseči vsaj to, da se bodo v onih slovenskih občinah, kjer so dobili pri zadnjih volitvah komunisti največ glasov, izvršile popolnoma nove volitve. S. dr. Korum je stavil tudi predlog, da se da ženskam v občinah aktivna in pasivna volilna pravica.

Tudi s tem predlogom je ostal osamljen: niti enega opozicionalca ni bilo pri sebi, ki bi naše predloge podprl in celo klerikali so pozabili priti na sejo, kjer se odločuje o ženski volilni pravici!

Socialistični klub je tudi sklenil ukreniti v verifikacijskem odboru in Skupščini vprašanje izpraznjene mandata komunisti Korena v mariborskem okrožju. Svoj čas so namreč komunisti pri volitvah v konstituanto skupaj s socialistično opozicijo (takozvano štajersko levico) postavili kandidatsko listo. Na tej je bilo poleg komunistov tudi celo vrsto komunistov, med

drugimi n. dr. takoj za Korenom s. Nachtigal. Ker je sedaj po zakonu Korenov mandat, ker je bil Koren komunist, uničen, bi moral na njegovo mesto priti tisti, ki je na listi za njim, ako ni komunist. In to je s. Nachtigal. Ta mariborski slučaj je edini v državi, kjer so komunisti bili v kompromisu s socialisti in kjer je zato sedaj podana možnost, da dobi komunist za svojega naslednika socialista. Veliko je seveda vprašanje, če bo buržoazna večina v verifikacijskem odboru in Skupščini tej pravični naši zahtevi ugodila. Klub hoče napeti vse sile, da pride pravična stvar do zmage!

n. n.

Naloga socialističnega učiteljstva.

Ze dali časa opazujemo, da tudi med našim učiteljstvom silijo razmere naprej in ne tja, kamor bi hotele gotove osebe v obeh ekstremnih taborih: da bi se namreč učiteljstvo oklepalo gotovih »šlagerjev« iz prejšnjih dob. Ta pojav je menda največje nevarnost, ki naznaja, da učiteljstvo ne čuti več zadovoljstva v strankarskih frazah, temveč da hoče reševati tudi socialna vprašanja poleg svojih stanovskih zadev in pedagoških načel.

Seveda še ni to spoznanje povsem prodrl in marsikje najdemo še okostje prejšnjih razdrapanih razmer, političnih načel, ki jih je duh časa že zdavnaj odnesel. Ponkod seveda je na vojni čas zarezal globoke rane zlasti med udanejšimi kolegi, ki niso povsem zadovoljive. Vendar je na dosti dobrih znamenj, ki kažejo na boljše čase in zlasti tudi na omenjeni dejstvo, da se sodi učiteljstvo tudi po izvenškem delovanju. Zariti, s šolskim prahom nasičeni vidjo v tem ukazu nevaren sunek iz svojega mirnega življenja noter med ljudstvo. Ta sunek sodijo več ali manj kot greh nad pedagoškimi načeli, katerim so zvesto služili, a da bi tolmačili stvar iz socialne strani, ne pade vsem učiteljem v glavo. Zastareli okostniaki političnih strank in njih hlapeci pa sodijo to reč po svojih političnih strankarskih očalih ter mislijo, da so dobili s tem absolutorij za svojo strankarsko gonjo.

Socialističnemu učiteljstvu pač ne moremo prisojati takega razumevanja. Prepričani smo namreč, da bo našlo sedaj pravo torišče za delo med ljudstvom. Kulturo naroda bo sodilo po najglobljeji plasti, to je po delavnem ljudstvu in tu bo za-

stavilo svoje proste sile, da ga dvigne iz globin ter postavi na soluce. To delo je življenja vredno in vse politično strankarstvo ga ne bo ugonobil! Vsaj imamo vendar izkušnje dovolj, da strankarstvo v pravem pomenu besede pelje samo do korupcije, do propada. Samo izobrazba nas drži na višini ter utrja vrste bojnikov, da se masa uspešno ubrani terorja ter vzdrži navale posameznih dob. Političen boj je potem ublažen in dostojen, ko izyira iz notranjega prepričanja, ko mu je podlaga izobrazba!

Da ima socialistično učiteljstvo za to dosti hvaljeznega posla, je jasno. Gre sedaj samo za to, kako organizirati svoje sile, da se kar najbolj ekonomično izrabijo.

Prva naloga je, da svoje sile organizira in se zbere v lastni socialistični organizaciji. Potem je možno postaviti smernice za vse delo za šolo in izven šole. Ne motim se, ako trdim, da je dokaj učiteljevc, ki mislijo in čutijo z nami. Ta organizacija bi bila v glavnem poklicana za kulturno delo med delavstvom. Da bi bilo dosti hvaljeznega dela, naj navedem le par točk:

1. Delavska mladina, ki se šola, je čedšče pomanikljivo preskrbljena z najpotrebnejšo prehrano obleko in učnimi sredstvi.

2. Pri delavski deci je pomanjkanje po mladinskih spetih zelo veliko.

3. Iz ljudske šole stopivša delavska mladina le z veliko težavo more nadaljevati svoj uk.

4. Potreba je dijaških domov za delavsko mladino v kulturnih centrih.

5. Za delavstvo se uvedejo socialni tečaj; ošpito za mlajšo generacijo.

delov se je pletel razgovor ves čas prav do večnih vrat. Šele ko sta uzrli šoferja, je dami vidno presunilo, a ko sta sedeli celo v avtomobilu, sta se komaj vidno z očmi odzvali pozdravu delavcev, ne da bi bila ktera mignila z glavjo.

Dinkl se je udal v to, ko je avtomobil že oddrdral, in se je smejal, da se je ves majal. Otrokom, ki so se bili priglasili za njim, je nasolil klofut, a se je smejal pri tem, in vse se je smejalo; tudi Polstrovka s sedami vred.

Ko je tolpa spet dirjala navzgor, bi bila skoro podrla Karola Balricha. Stal je na podcu* in je bil videti zamisljen v košček mila. Umaknil se jim je, smejal se pa ni kot oni, temveč je namršil obrvi... Svak ga je potrebljal po rami in ga je vzel s seboj v kantino, češ da bi bila Mali vendar samo nadležna pri njenem počitju.

Kantina je bila polna; izza vseh miz so kriče vpraševali po visokem obisku in po milu. Dogodek z milom je dalj opravlja vsem. Milo je bila narola za dovtipa, pa je vendar vsak izval enako tulenje.

* Počivališče na stopnicah. (Dalje prih.)

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albreht:
SIROMAKI.

Roman,
(Dalje.)

Dobro: zdaj je nastopila Polstrovka s trditvijo, da so ji Dinklovi ukradli mleko. Nov polom, nove solze, in zavoljo razburjanja so se lotili Mali popadki. Polstrovka ji je brž pomagala kot resnična sestra, to je slekla, spravila v posteljo, je obljubila bratu Dinklu hrano in je vzela vse tri otroke s seboj. Sama ni premogla otrok, zato so Polstrovci lahko imeli dvoje lepih sob. V prvi je stala s plišem preoblečena oprava, rože in fonograf, kar je izviralo seve tudi iz ženinih prijateljev. Pa če bi hotel biti kdo pri tem tako tankovestni! Dinkla je še posebno veselilo, da se je pripetil vselej dogodek ravno v nedeljo in da Mali brčkone ne bo izgubila več kot dva delovna dni. Popoldne, ravno ko je Balrich spet stopil pogledat, je prišel visok obisk, gospa gene-

ralnega direktorja Hesslinga in njena svakinja Buckova. Med vrati sta obstali, se kremžili, — kot da jih davi v grlu. Gotovo je uplival tukaj zrak tako, če ga nisi bil vajen. Pri teh dveh pa je bilo videti, kakor da jima je nerodno zbog tega, in začeli sta prigovarjati Mali kot bolnemu kanarčku. Z babico sta govorili šepetaje in sta bočili obrvi. Balrich si je ogledoval tako dolgo in natanko Buckovo, dokler ni Hesslingova tega opazila in polglasno poklicala: »Emi!«, pri čemur jo je strogo prišla za roko. Pri tem je Buckova spustila svojo torbico na tla in Balrich je planil skokoma in jo je pobral. Ko jo ji je pomolil, je najpreje umaknila roko, in šele potem, vsled pogleda svakinjininega, je vzela. Medtem jo je povohal on; kajti dišala je po vijolicah. Bila je še brhka, njen stas tak, kot ga imajo naša dekleta le do dvajsetih let. Tudi Leni ima tako zlatoplave lase, toda pri Buckovi niso zaprašeni. Nazadnje, ko je jemala torbico, ga je celo pogledala in se je nasmešnila, nekam plašno in takorekoč tolažeče. Ob njegovih zračnih obrvih pa se je takoj okrenil nien pogled. Nato je stopil Balrich za leseno steno Lenino.

Dinkl je prišel k njemu, ga je sunil v rebra in je jezikal, zakaj se skriva. Ena cika nanj; tu se lahko nadeja dobrega mesta. Dinkl je zblijal šale, ker mu ni bilo nič do tega, Balrich, ki mu je bilo do tega, je imel v prsih občutek, kakor ga je imel nekoč, ko je bil odpuščen. Buckova je ravnala ž njim kakor z živajo —, boljše se je in vendar nimaš za res; ne pa kot z moškim.

Zdajci sta odhajali. Dinkl se je kar krivil, ko ju je spremljal, a tu se primeri nesreča. Dinkl si še ni bil opomogel iz svojega globokega poklona, ko se je že zgodilo in sta dami ležali na stopnicah, Hesslingova je izgubila klobuk in polovico svojih belih las. Zgoraj nad držajem so se Dinklovi otroci valili v smehu, — nakar je šele pričel oče razumevati. S pretečo pestjo je razpodil otroke in je potlel pomagat damama. Na srečo se je od spodaj gor blizal Herbersdörfer, tako da so ju kmalu spet spravili na tla. »Moi Bog, kaj pa je bilo to!« sta vzkliknili, nena doma in z nepriljubljenim glasom. »Kaj je tu na stopnicah milo?« Dinkl je hotel tajiti in se delati, kot da mu je vse to nepojmljivo, Herbersdörfer pa je povzel s svojim

zarjavelim glasom samo: »Pozor!« in je razprostrl svoje krepke roke, za vsak slučaj. Onidve pa sta prosili delavca, naj pogledata, kako je kaj zadaj z njunima oblekama, in ko Dinkl na noben način ni našel mila na niju, sta ga našli sami.

»Kaj zdaj! Midve morava vendar v mesto na čaj. Se enkrat domov in se preoblečiti?«

Dinkl je svetoval tako, a oni sta menili: »To naju stane pol ure časa, in kaj poreče generalka!«

Važno sta se obrnili na Herbersdörferja, da bi čuli tudi njegovo mnenje, a seveda brez uspeha; pokazal jima je samo osoren obraz. Polstrovka je prišla, je sklenila roke in se je ponudila da jima spere vse z obleke, — nakar je sledilo telniško pogajanje. Ostalo je brez uspeha; tako je podrl Dinkl s svojim poudarjanjem izredne zmožnosti Hesslingovega avtomobila.

»To utede biti res,« je rekla gospa generalnega direktorja Hesslinga, »saj je Charron.«

Dinkl je prišel s pomislekom, če morda ne zasluži nemška industrija prednosti, pa da tudi ne bi bila tako zmožna. Resnih načelnih nasprotij to ni rodilo in ob popustljivosti obeh

6. Ureditev podružnic »Svobode«.

7. Stiki z inozemskim socijalističnim učitelstvom.

Ze vsak točka tega programa kaže dosti hvaležnega dela. A tudi statistično delo bi mnogo prispevalo k poznavanju življenjskega položaja delavske mase. Danes se bje boj med delavskimi sloji osobito za materialni izboljšek. Na kulturno povzdigo se večinoma zabl. ker primanjkuje materialne podlage. Ravno v delavskih centrih pa se bi dalo marsikaj ustvariti, kar sedanj ali dosedanj sistem ni dopuščal.

Veselo bo vakega socijalističnega učitelja, ako bi pripomogla zgoraj skicirana razmotrivanja do platforme za smoteno delo med našim proletariatom. Ko bi naša »Svoboda« v Ljubljani povabila na svojo letošnjo delegacijsko skupščino tudi kolege iz vrst socijalističnega učitelstva, bi bil začetek podan!

—k.

Najnoviše.

MINISTRSKI SVET.

LDU, Zagreb, 12. okt. »Riječ« poroča iz Beograda: Na seji ministrskega sveta je bil sprejet proračun ministristva za šume in rude z malimi izpremembami. Nato se je prečitala brzotjavka ministrskega predsednika iz Pariza, v kateri naznaja, da je včeraj konfiriral s predsednikom poslaniške konference Cambonom o vprašanju Albanije. Danes je posetil ministrski predsednik francoskega ministrskega predsednika Brianda.

LUKA BAROŠ.

LDU, Beograd, 12. okt. »Novosti« doznajajo, da je končana razmejitve z Reko na vzhodni meji. Luka Baroš je pripadla nam, toda Italijani še niso pristali na evakuaciji, ker meje severnega dela Baroše ne niso določene. Naša vlada ne bo odprla prometa z Reko, dokler Italija popolnoma ne izvede evakuacije.

PRED KRIZO V NEMČIJ.

LDU, Berlin, 12. okt. Z ozirom na mnogobrojne vesti o delitvi Gorinje Šlezije se je državni kabinet danes pod predsedstvom državnega predsednika Eberta sestal k seji. Stališče strank glede vprašanja, ali naj ministrstvo odstopi ali ne, je približno nastopno: Demokrati menijo, da mora kabinet takoj skleniti svojo demisijsko, ako je odločitev glede Gorinje Šlezije v resnici taka, kakor se more sklepati iz dosedanjih poročil. Socijalni demokratje pa zastopajo stališče, da se mora paziti na preuranjene vesti. Vsled tega svetujejo, naj se za vsak slučaj počaka na uradno sporočilo o sklepih sveta zveze narodov, preden se vprašanje demisijske končnoveljavno odloči. Sedanj notranje-politični položaj se je poostiril še vsled tega, ker so zastopniki industrije v razgovoru z državnim kancelarjem izjavili, da bi njihova kreditna ponudba glede izplačila prihodnje milijarde v zlatu postala brezpredmetna, ako bi se gornješlezjska industrija popolnoma ali deloma odtegnila državi. Pogajanja vlade z industrialci, bankami in poljedelci so začasno odgodena na nedoločen čas.

MONARHISTIČNI POKRET.

LDU Dunaj, 12. okt. »Wiener Mittagszeitung« poroča iz Sobotišča, da se nahaja tamkaj princ Ruprecht bavarski, ki se pogaja z monarhisti o tem, da bi se začelo gibanje za ustvaritev madžarsko-avstrijsko-bavarske kraljevine pod dinastijo Wittelsbachovcev. Velik del madžarskih monarhistov simpatizira z Wittelsbachovci.

Politične vesti.

»Mi, klerikalcit.« »Novi čas« se razburja nad našo včerajšnjo notico z naslovom »Razkol med klerikalci« in pravi, da na stvari ni prav nič resnice. Resnica pa je, in to smo hoteli povedati, da ima izvesten del v SLS vse drugačne tendence kot drugi del, ter da ima svojo tendenco tudi to, da se članek Möderja ponatiskuje v času, ko vlada v SLS dve struji. Toliko smo hoteli tudi povedati, pa nič več in nič manj.

+ Iz sedanje napredno dobo. V ministrskem svetu so razpravljali o ukinitvi ministristva za narodno zdravje... Poverjeništvu za socialno skrbstvo v Zagrebu se ukine... Vlada po svoji izjavi nikakor ne bo podpirala in vzdrževala prehranjevanja pasivnih kraljev, pač bo gledala na to, da bodo izvozniki čim največ zaslužili...

+ Kmetes zemljoradničke stranke se bo vršil dne 12. in 13. novem-

bra v Veliki Planini v smederevskem srezu. Kongres bo za nadaljno takotiko te stranke velike važnosti.

+ Kako sodi klerikalna madžarska justica politične delikte. V Budimpešti je sodišče obsodilo zaradi političnih deliktov 18 ljudi na smrt, 12 na prisilno dosmrtno delo, mnogo drugih pa na ječo do 25 let.

+ Gibanje madžarskih, avstrijskih in bavarskih monarhistov. Bavarski bivši prestolonaslednik, ki se nahaja v Szmbathely, se razgovarja z madžarskimi škofi in monarhisti o vzpostavitvi madžarsko-avstrijske bavarske kraljevine pod vladavino bavarske dinastije Wattelsbachovcev. Pristaši Habsburžanov so vsled tega zelo razburjeni.

+ Ruska sovjetska vlada je izdala naredbo, da smejo Rusi zopet potovati v inozemstvo s posebnimi potnimi listi. Pristojbina za potni list znaša 300.000 rubljev.

+ Pretep v Orientu. Carigrad je sklenil, da se ne bo vmešal v zadevo posredovanja med grško in avtorsko vlado in da prepusti vso odgovornost Kemalovemu režimu. Kemalisti pa o kakem posredovanju sploh nečejo nič slišati, dokler se Grki popolnoma ne umaknejo iz Male Azije. Se pred kratkim časom tako razburljivo orientsko vprašanje je danes stopilo v ozadje in se je iz njega izčimel le zagriten pretep, pri katerem se gre le za to, da se drže ob tla ene ali druge izmed obeh bojujočih se držav. Da bo Grška potegnila kraljšo slamo, ni skoro nobenega dvoma več in se le radi tega še bori, ker skuša s čim manjšo sramoto iziti iz neprijetnega položaja. Antanta pa, ki je vojno povzročila se je potegnila nazaj, videč, da nikakor ne bo dosegla tega, kar je s svojim podpirovanjem nameravala: Zlomiti pretečo boljše- vliko in muslimansko nevarnost v Aziji. No, popolnoma zadaj vendar ne stoji, temveč, ker ji drugo ne bi mogli hasniti, si skuša Turke z lepimi besedami napraviti za svoje prijatelje, pomeniti se ž njimi. Gotovo bi se vse drugače vedla, če bi bili sedaj Grki, kakor je že kazalo, v Angori. Ampak seveda proti Kismetu tudi vsega-možnega antanta, predvsem Anglija, ne more ničesar. Razen tega, da prepusti Grško, katero je prej našuntala, ravnostemu Kismetu in njegovi milosti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani se ustanavlja esperantistični klub, da širi med Slovenci znanje mednarodnega jezika »Esperanto«. Ker bomo zdaj, ko se ne bomo učili nemščine, še bolj potrebnj mednarodnega jezika za zvezo s svetovnimi gibanji in idejami, pozdravljamo ustanovitev takega kluba prav odprkosno. Naša vlada ga seveda ne pozdravlja. Potem ko je ves mesec študiral vložena in pravila, je poslala k tajniku pripravljalega odbora vprašati, s kakšnim namenom in zakaj ustanavlja ta klub, kdo da so člani itd. O članih pripravljalega odbora je imel vpraševalec že vse podatke do najpodrobnejših. — Radi bi vedeli, kakšen namen imajo taka pozvedovanja. Ali iščejo prevarnih elementov? Pa če bi tudi našli katerega, mi ne morejo vendar zabraniti, da vstopi v klub. Pa če bi mu tudi pri ustanovitvi zabranili, saj bo lahko vstopil tudi takoj po ustanovitvi. Ali pa mislijo voditi sploh točno evidenco vsega klubovega dejanja in nehanja, njegovih članov in knjig itd. Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi delavne moči, ki opravljajo to nepotrebno delo, nadzirale rajši ljubljanske mesarije, domače in tuje veržnike po kavarnah in drugod, če pa zato niso zmožni, naj jih pošlje v Ljubljano delat, da ne bo kazala še deset let svojih žalostnih reber.

Vpoklic rekrutov bo odložen. Na seji ministrskega sveta je bil predložen sklep, naj se letošnji vpoklic rekrutov odloži, ker so zemljoradniki izrazili željo, da bi se vojaški rok pričel šele, ko prenehajo dela na polju. Odločitev pa še ni padla.

Ostro streljanje s topovi na Barju! Vsled povelja ministra vojne in mornarice ter komandanta dravske divizije oblasti ima tukajšnji artiljerijski polk izvršiti letos ostro streljanje iz topov, radi večje vojakov. Ostro streljanje se bode izvršilo na ljubljanskem barju v neposredni okolici Istega. Terep - rajon za ostro streljanje iz topov meji na sledeče vasi: S severne strani: »Crna vas — Sinkovih — Hauptmanca.« Z vzhodne strani: »Babina gorica — Rudnik — Laniše — Škofelica — Klanec — Glinek — Gubnišče.« Z južne strani: »Pijava gorica — Tomlji — Kola 402 — Kremenica — Studenec — Staje — Loka — Matena — Brest — Vrbljene — Tomišelj — Sv. Janez — Pranselc.« Z zahodne strani: »Jezero — Kola 328 — Kola 481 — Podpeč — MH. Kosler — Salčkovih.« Karta v razmerju 1:75.000 — stara avstrijska izdaja. — Ostro streljanje vršilo se bode na nize označene dneve: (17.) sedemnajstega, (18.) osemnajstega in (21.) edenindvajsetega oktobra 1921 — na gori navedenem terenu. — Terep - rajon za ostro streljanje bode dobro zastražen z večjim številom vojakov. Vse občine in vasi, katere se nahajajo v okolici, kjer se bodo vršile vaje z ostrim streljanjem iz topov imajo ta razglas nujno uvaževati, vaščanom vseh navedenih občin in vasi pa

je strogo zabranjeno, da na označene dneve ne hodijo na polje oziroma v okolico, kjer se bode vršilo ostro streljanje, kakor tudi, da ne vodijo na označene dneve svoje živine na polja in pašo. Prebivalci se imajo pokoravati in poslušati vojaške, koji bodo stražili rajon strelišča, ter se nima nikdo protivno ukazom postavljene stražarjev podati na svojo roko v rajon strelišča na označene dneve. Istotako ni dopuščeno prebivalcem po ostrim streljanju prijemati v roke ali bodisi na kakoršenkoli način odstraniti morebitne nerazstreljene šrapnele, granate (munclijo). Pač pa mora vsakdo, kateri bi našel kako nerazstreljeno municijo, takoj obvestiti najbližnjo občino, katera na istotako obvesti tukajšnji polk, koji bode vse potrebno ukrenil, da se dotična nerazstreljena municija po predpisih odstrani.

Pušcal mu je kri. V Topolu v Hercegovini je kmet Anton Gijaković zdravil ljudi s puščanjem krvi. Med ljudstvom je zelo slovel kot domači zdravnik. Nedavno pa je nekemu blaznemu bolniku spustil kar 16 kozarcev krvi. Bolnik je seveda umrl, kmet pa prike pred sodnijo.

Tedenski zdravstveni izkaz. V tednu od 2. do 9. t. m. se je v Ljubljani rodilo 21 oseb 12 moških, 9 žensk), umrlo pa 25 (16 moških, 9 žensk) in v zavodih 17. Šest oseb je umrlo za grižo. Izmed nalezljivih boleznj nastopajo: davica, skrlatinka in griža.

Luna mrak. V noči od 23.—3. ure 16.—17. oktobra bo luna mrknila, toda ne popolnoma.

Mariborska mestna občina bo za mestno prebivalstvo nabavila večjo množino krompirja.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 25. septembra do 1. oktobra 1921 dela 216 moških in 96 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 200 moških in 107 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 269. — Dela iščejo: pisarniške moči, rudarji, kovinarji, peki, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, hotelske sobarice, trgovski sodrujniki, prodajalke, strojniki, kurjači, dinarice, krojači, šivilje, strojni risarji, šteparica za čevlje, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, krojači, čevljarji, zidarji, tesarji, šivilje, vinarji, kolariji, ključavničarji, šteparice za čevlje, služkinje, kuharice, sobarice, vajenci, vajenke itd.

Crna gora, najmanj kriminalna pokrajina v Jugoslaviji. V Črni gori, o kateri razširjalo inostranstvu listu najnevarnejše vesti o notranjih nemirih in razbojstvih, je vendar najmirnejša dežela naše države, zlasti odkar so padle v vodo vse utopistične ude malostevnih črnogorskih separatistov v inostranstvu. Kriminalni podatki iz te dežele za mesec september poročajo n. pr., da so se dogodili v vsem tem času samo 4 slučajni ubojstev. Vse drugače pa izgleda že v sosednjem Sandžaku.

Kulturni vestnik.

Glasbena Matica. Opozarjamo na predprodajo vstopnic za koncert mojstrov Balokoviča in Ličarja. Vstopnice se prodajajo v hiši Filharmonične družbe. Vabimo vse glasboljubne občinstvo, da v velikem številu poseti koncert, saj se nudi najidealnejši umetniški užitek. Balokovič je kot umetnik velikan, nikar ne zanemarjamo svojih pravih umetnikov, ki že v inozemstvu uživajo svetovni sloves in ugled. Naj se mesto Ljubljana obvaruje sramote praznega koncerta tembolj takrat, kadar nastopi naš domači veliki jugoslovanski mojster!

Slikarska šola »Probuda« v Ljubljani. Kakor že splošno znano se prične pouk dne 15. t. m. in sicer z vsemi akademičnimi predavanji. Pončevalji bodo sami najboljši strokovnjaki in umetniki. Vpisovanje je do preklica vsak dan od 16.—17. ure na teh. trg. šoli v pritličju desno, soba 4, pri voditelju šole akad. slikarju Franju Sterletu. Opozarjamo in priporočamo kot najboljšo in prvo tako šolo v Sloveniji za vsakega izobraženca. Sprejemajo se dame in gospodje s primerno šolsko izobrazbo. Pouk bode tudi podopisani in večerni. Natančnejše pri podstvu šole.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

SHODI V MARIBORSKI OKOLICI.

V nedeljo, 23. t. m. bo shod v Hočah ob 8. dopoldne v gostilni g. Fekonja; istega dne ob 11. dopoldne v Središču (poročajo ss. Kisovar, Kopač, Golouh); dne 15. oktobra ob 7. zvečer bo ustanovitev strokovne organizacije na Fali (poročajo sodrug Kisovar).

Sodrug Celjani, pozor! V soboto dne 15. tega meseca ob šesti uri zvečer se vrši člansko zborovanje vseh članov JSDS v Celju. Zborovanje se vrši v gostilni »Zeleni travnik«. Ker je zborovanje sklicano glede izvanredne važnosti se pozivlja vse zaupnike, da obvestijo vse riste člane, kateri ne čitajo našega časopisa.

pisja, da bodo vsi člani iz mesta Celje prišli na zborovanje. Ravno tako se opozarja članstvo, da med sabo agitira in da pove vsem tistim, kateri bi iz kakršnegakoli vzroka ne bili obveščeni, da ne bodo izostali. Požurite se, čas je zlato, za obrambo proti reakciji. — Za sekcijko vodstvo v Celju Anton Štern.

Iz strok. organizacije.

Sela koalicijskega odbora Železničarskih organizacij se bo vršila danes 13. ob 7. uri zvečer v nemški šoli v Spodnji Šiški. Udeležba dolžnost.

Protestno zborovanje strokovnih organizacij v Celju. V Celju se vrši v nedeljo, dne 16. oktobra 1921. ob 9. uri dopoldne veliko protestno zborovanje vseh strokovnih organizacij pri gostilni Zeleni travnik. — Dnevni red: 1. Protest proti napadu na osemurnik. 2. Protest radi poslabšanja bolniškega zavarovanja. 3. Zatevta se več pravic, boljše socialno zakonodajo. Govornik: nar. poslanec s. Ivan Tokan iz Ljubljane. Sodrug! Sodružice! Udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Vestnik Svobode.

Sv. Lovrenc na Pohorju. S sodelovanjem pevskega in tamburaškega zbora »Svobode« iz Mariboru vprizori Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« podružnica v Sv. Lovrencu na Pohorju (ne na Dravskem Polju kakor je bilo v petek pomotoma objavljeno), dne 16. oktobra v dvorani g. Jakoba Novaka ob 2. uri popoldne Ertm Kristanovo trodejansko dramo »Zvestoba«. Na sporedu je ples, šaljiva pošta, licitacija, moderna ženitev itd. Vsi prijatelji kulture se najljubneje vabijo; posebno sodrugi vspodbudite nas z Vašim posetom k nadaljnjemu delu. — Odbor.

Gospodarstvo.

— Papirnati denar se tiska naprej. Po »Jugoslaviji« posnemamo: »Državna ogrska banka je imela 7. septembra za 18.340 milijonov papirnatega denarja v prometu. Zadnji čas so jih natisnili še za 1014 milijonov. — Francoska državna banka je imela 15. septembra 5512 milijonov frankov zlata, pa 37.127 milijonov papirnatih frankov. Poslednje tedne je promet papirnatih frankov padel, ker je Francoska dobila od Nemške del vojne odškodnine. — Nemška državna banka je izkazovala 7. septembra 1023 milijonov mark zlata, a 80.727 milijonov papirnatih mark, 80.502 milijona zakladnih državnih zakladnic, 3119 milijonov hranilnih nakaznic. Zadnji čas pa so natisnili za 610 milijonov papirnatih mark. Danes ima nemška država za 163 milijard papirnatega denarja, pred vojko ga je pa imela samo za 3 milijarde. — Avstrijska banka je imela 31. septembra 58.533 milijonov papirnatih kron, a poleg tega 56.646 milijonov avstrijskih kron državnih zakladnih nakaznic, torej 115 milijard papirnatega denarja v prometu. — Poljska republika ima natisnjene papirnatega denarja kar za 120 milijard poljskih mark, zlata pa — nič. — Švicarska državna banka je imela 7. septembra 650 milijonov frankov zlata ter 916 milijonov frankov papirja. — Norveška državna banka je imela isti dan 147 milijonov kron zlata ter 416 milijonov kron v papirju. — Finska državna banka je imela 31. septembra za 42 milijonov finskih mark zlata, a 1379 milijonov finskih papirnatih mark. — Angleška državna banka je imela 15. septembra za 128 milijonov funtov zlata ter za 125 milijonov funtov papirnatih novčanic. Angleški bankovci so popolnoma kriti z zlatom. — Švedska državna banka je štela 10. septembra 284 milijonov švedskih kron v zlatu ter 617 milijonov švedskih papirnatih kron. Kakor se vidi iz navedenih števil, stoji najslabše dunajska krona in ogrska krona, poljska marka in ogrska krona, ker imajo vse preveč papirnatega denarja v prometu, zlata pa malo ali celo nič. Ako bi hotel Dunajčan kupiti 100 kg pšenice v Čikagu za 5 dolarjev, bi moral odšteti za njo kar 8180 avstrijskih kron. Jasno je, da Dunajčan in Poljak ne moreta napraviti nobenih naročil v inozemstvu, nasprotno pa inozemec pri njih baje po ceni kupuje. — Kakor torej razvidno, kapitalizem kaj naglo docveteva...

Dopisi.

Suša v Slov. Goricah je vsled lepe jeseni postala tako huda, da resno primanjkuje vode. Voda za najnujnejšo potrebo se mora dovažati po več ur daleč, kar pomeni velike stroške. Kdor nima konj ozir. volov je vsled te suše tako zelo prizadet, da je človeška eksistenca ogrožena. Seveda, plače že imajo za pitje, a dandanes ob tej draglini je tudi to velik luksus. Novega vina izpod 30 kron je težko dobiti.

Sv. Lovrenc na Pohorju. V nedeljo smo tu imeli številno obiskano shod, kateremu je predsedoval sodr. Pitamic, ki je v lepih besedah povdarjal pomen shoda in vzpodbujal k organizaciji: O političnem položaju je poročal sodr. Golouh, ki nam je v dnevrem govoru izčrpočno pojasnil sedanje notranje težave, napake in zločine vla-

dajočih ter pokazal pot izobrazbe in organizacije, po kateri moramo hoditi, da pridemo do zmage. O organizaciji stranke in KDZ ter o agrarni reformi je nato v daljšem lepem in poljudnem govoru poročal sodr. Pavalec iz Maribora. Rekonstituiral se je odbor KDZ ter uredilo več drugih stvari. Shod je bil lep, nujno potreben in koristen.

Muta. V nedeljo zvečer se je vršil pri nas zelo pomemben shod, ki bo mnogo pomagal k okrepitvi naše organizacije. Čas je bil, da se zopet javno porazgovorimo. Shodu je predsedoval sodr. Peternovz, poročal pa je sodr. Golouh. Z velikim zanimanjem so navzoči sledili njegovim izjavam. Govoril je o boju za ustavo, o gospodarskem položaju, o finančni in davčni politiki, o reakcionarnem kurzu naše notranje politike. Pojasnil je nato vso zgodovinsko neizbežnost socijalistične zmage na svetu. Govor je bil sprejet z burnim odobravanjem. Govoril je nato sodr. Pavalec o organizaciji stranke, o potrebi intenzivnega kulturnega dela ter h koncu predložil resolucijo, ki protestira proti temu, da se po vseobči navadi tudi tu ni še potrdilo našega pravilno izvoljenega župana. Sodr. Golouh je nato omenil še druge slučaje nasilja, in nepostavnosti, ki se dogajajo v našem okraju po zaslugi slovenjegraške glavarja Ipavica in njegovih nič vrednih pomagačev ter izjavljaj, da se bo storilo proti njemu potrebne korake. Ta gospod je najnesposobnejši glavar, kar jih nosi slovenska zemlja. O njegovih šikanah in nepostavnostih bi se dalo napisati posebno poglavje. Toda o tem se bo govorilo na drugem mestu. Večje nereda in večjega nesposobnosti niso mogli poslati v Slovenjigradec. Ta človek je sramota za okraj in za avtoriteto države. Pirkmajer je napram njemu odlični človek. Upamo, da bodo naši poslanci storili svojo dolžnost do kraja. Ko je še temeljito referiral sodr. Germ o konsumnih organizacijah in o otvornitvi filijale na Muti, je bila slegšno sprejeta naslednja resolucija: »Delavci zbrani na shodu Jugoslovanske socialni demokratične stranke v Muti dne 2. 10. 1921, katerega se je udeležilo nad 300 pristašev Jugoslovanske socialni demokratične stranke, protestirajo proti zadrževanju potrditve izvoljenega župana Ivana Paternuša, in zahtevajo, da kompetentne politične oblasti takoj potrditev župana vamejo na znanje, da se končno omogoči občini redno delovanje.«

Celjska okolica. V Celju smo tudi tako srečni ljudje, da imamo občino mesto in pa tudi občino okolica Celje. Pa smo tudi kandidirali v odbor te omenjene občine, in sicer smo dobili 14. odbornikov, kateri so bili izvoljeni na socijaldemokratičnem programu. Seveda je samoumevno, da to jako bolj naše nasprotnike, posebno JDS in pa nič manj NSS. In ti nesrečneži nimajo sedaj miru, ker morajo kovati vedno nove proteste na vse kraje, da bi se mogli otrestiti rudečkarjev iz občine. Ali gospodje, ljudska volja bode končno tudi vse vaše še tako hude proteste premagala. Toda čudno se nam pa vendar zdaj, kaj mora neki biti med tistimi občinskimi akti, da se jih tako bojite pokazati našim rdečnim odbornikom. Če se jezite, ker ste pri zadnjih volitvah tako sijajno propadli, ste krivi si sami, kajti staro pravilo pravi: »za slabo delo slabo plačilo«. Če ste mislili, da je ljudstvo vse pozabilo, kako ste delali z njim za časa vojne, ste se jako motili. Tisto ljudstvo, katero je podvrženo sužnosti za časa vašega paševanja, vas ne bode nikdar več pozabilo in bode znalo prihodnjic še mnogo boljše obračunati z vami. Zatorej hitro zgotovite, česar se niste. Sicer pa tudi znajo naši sodrugi popraviti, kar bo napačno in v škodo občinstva, kajti naši sodrugi so lahko zainteresirani na tem, kako se je gospodarstvo in kako se gospodariti mora. Merodajne oblasti pa opozarjamo, da že vendar enkrat naredijo konec vsem tem neumnostim in naj se že enkrat res začne tudi pametno delati, kar bo v splošno korist.

Društvene vesti.

Zabavni večer »Dobrodnelega društva tiskarjev« v nedeljo 16. t. m. v »Unioni« obeta mnogo zabave in užitka. Na sporedu so pevske točke opernih solistov in komični nastopi članov drame, koncertne točke godbe Dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina in ples. Za nepesalce je na razpolago bogat srečolov in šaljiva pošta. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 5 dinarjev.

Po svetu.

— Iz kulturne Italije. Neznani fašistovski zlikovci so v Trstu pri belem dnevu napadli in težko pretepli slovenskega poslanca dr. Karola Podgornika. Nihče izmed množice, ki je ta prizor gledala, se ga ni upal končati. Kraljevih stražnikov, ki so precej na mestu, da rešijo kakega fašistovskega poballna iz neprijetnih situacij posebno proti delavcem, ni bilo od nikoder.

— Boccaciov grob. Florentinski listi poročajo, da so v Certaldi pri Florenci našli grob, v katerem počiva znameniti pisatelj »Dekameron«, ustanovitelj italijanske pripovedovalne umetnosti Boccaccio, ki je živel v drugi polovici 14. stoletja.